

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни
«Економічна географія»
для студентів напряму підготовки
6.030503 – «Міжнародна економіка»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № від

Харків ХНАДУ 2014

Укладачі: Пономарьова Н.М.
Пономарьов А.М.

Кафедра міжнародної економіки

1. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі економічних наук. Вступ до економічної географії. Структура курсу. Теоретико-методичні особливості навчального процесу з дисципліни «Економічна географія». Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і умінь за дисципліну. Література.

ТЕМА 1

ГЕОГРАФІЯ ГАЛУЗЕЙ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Предмет, основні категорії та поняття, методи аналізу економічної географії.

Предмет вивчення курсу “Економічна географія”, його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

Економічна географія – єдина з економічних дисциплін «просторова наука». Сутність економічної географії, як науки про розміщення виробництва та територіальному поділі праці. Основні категорії та поняття. Характеристика методів аналізу економічної географії.

Зміст, складові частини та поняття територіальної організації суспільного виробництва. Форми територіальної організації промислового виробництва.

Література: [1-3,6,9].

ТЕМА 2

Закони територіальної організації загального виробництва

Територіальної організації суспільного виробництва складається під впливом законів, які є частиною загальної системи економічних законів розвитку суспільства.

Поняття про науковий закон. Класифікація законів. Науковий закон — вираження об'єктивного зв'язку явищ та називається науковим, тому що цей об'єктивний зв'язок пізнаний наукою та може бути використаний в інтересах розвитку суспільства. Закони організації суспільного виробництва — один з видів спеціальних економічних законів, особливість яких складається в тому, що вони являються просторовим проявом загальноекономічних законів.

Закономірності розміщення загального виробництва. Виробництво не може розвиватися у часі інакше як, одночасно не розміщуючись у просторі. Розвиток і розміщення — нерозривні сторони одного й того ж процесу — загального виробництва. Потому закони розвитку загального виробництва визначають й закони його розміщення.

Література: [1-3,6,8,10].

ТЕМА 3

Основні категорії та поняття економічної географії

Фізико-географічне та економіко-географічне розташування. Основні категорії географічного положення. Фізико-географічне положення — це просторове розташування якої-небудь місцевості по відношенню до фізико-географічних даностей. Економіко-географічне розташування — це просторове розташування місцевості по відношенню до шляхів сполучення, іншим місцевостям, з якими дана місцевість або об'єкт пов'язані як з джерелом постачання, поповнення робочою силою, або як з районами збуту та т. ін.

Природні умови та ресурси. Природа, географічне (природне) середовище грає важливу роль в житті та розвитку людського суспільства. Природа в широкому понятті слова охоплює весь матеріальний світ. Географічне середовище — частина природи, яка

безпосередньо пов'язана з життям та діяльністю суспільства, взаємодіє з ним. Важлива особливість географічного (природного) середовища - територіальна неоднорідність. Головні фактори розселення людей та розміщення виробництва. Складові елементи географічного (природного) середовища. Природні умови. Природні ресурси.

Галузева та територіальна структура господарства. Основні поняття та визначення. Галузі матеріального виробництва. Галузі нематеріального виробництва. Класифікація і характеристика виробничої сфери. Класифікація і характеристика невиробничої сфери. Закономірності розташування загального виробництва обслуговування, кредитування, страхування та т.ін. Збільшені галузі та однорідні (спеціалізовані) галузі та види виробництва. .

Література: [1-3,6,10].

ТЕМА 4

Методи аналізу економічної географії

Загальні та специфічні методи. Діалектичний метод. Специфічний балансовий метод. Картографічний метод.

Методика обґрунтування розміщення галузей та підприємств промисловості. Обґрунтування розміщення галузей та підприємств промисловості на основі аналізу та обліку умов та факторів розміщення виробництва. Вплив особливостей об'єкта розташування та умови території на його місцезнаходження. Класифікація умов розташування. Кількісні та якісні характеристики місцевості для розташування та організації галузей та підприємств промисловості

Класифікація галузей промисловості по умовам розміщення. Фактори впливу на розміщення галузей промисловості. розміщення. Характеристика техніко-економічної специфіки галузі. Аналіз техніко-економічних показників галузі.

Критерій ефективності розміщення галузей та підприємств промисловості. Вибір оптимального варіанта розміщення галузей та підприємств промисловості. Визначення мінімальних витрат розміщення галузей та підприємств промисловості з використанням показників собівартості.

Особливості розміщення галузей сільського господарства.
Фактори розміщення сільськогосподарського виробництва.

Районування споживання виробленої продукції. Межі оптимальних зон поширення продукції виробленою в різних районах. Визначення раціональної зони збуту продукції.

Аналіз структури територіально-виробничих систем. Функціонально неоднорідні групи галузей господарств країн. Галузі спеціалізації. Галузі обслуговування. Спеціалізація країн та районів.

Література: [1-3,6,9].

ТЕМА 5

Політична карта світу

Типологія країн світу. Політико-адміністративне устрій території. Диференціація країн світу по державному устрою, рівню розвитку та характеру економіки. Політико-географічна характеристика країн світу. Основні ознаки державності. Класифікація політичних устроїв країн світу та їх характеристика. Просторові межі країн світу. Основні форми державного правління.

Література: [1-3,5-6,8-10].

ТЕМА 6

Географія населення світу

Чисельність населення. Особливості його географічного розподілення. Фактори розміщення людей. Показники природного руху населення та його міграція.

Природний рух (відтворення) та міграція населення. Вплив матеріального та культурного рівня людей, стан жінки у суспільстві, особливості статевої структури населення, національні традиції та звичаї, державна політика в сфері народонаселення на рівень народження дітей. Типи відтворення населення. Фактори, які впливають на смертність населення. Міграційні потоки. Зовнішні міграції.

Расовий та етнічний (національний) склад населення.
Характеристика основних расових груп. Людські раси. Нації.
Класифікація народів по мові.

Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей. Показники, які формують групи людей по статті та по віку. Статевий склад населення. Віковий склад населення.

Література: [1-3,6,7,10].

ТЕМА 7

Географія світових та природних ресурсів

Паливно-енергетичні ресурси. Загальні геологічні (прогнозні) запаси мінерального палива. Металорудні ресурси. Характеристика металічних руд та розміри її добутку. Гірсько-хімічна сировина. Види гірсько-хімічної сировини. Характеристика родовищ та розміри добутку. Земельні ресурси. Площі земельних ресурсів світу. Сільськогосподарські ресурси. Водні ресурси. Водний фактор має найбільший вплив на розміщення суспільного виробництва. Водомісткі галузі народного господарства країн. Запаси прісної води на Землі. Водозабезпеченість країн. Біологічні ресурси. Основні показники оцінки лісних ресурсів. Ресурсозабезпеченість країн світу.

Література: [1-3,6,8,10-11,15,17,21,25-26,30].

. ТЕМА 8

Географія сільського господарства. Географія світової промисловості.

Тваринництво. Показники вартості валової та товарної продукції сільського господарства за видами. Галузева структура сільського господарства. Молочне та м'ясне тваринництво. Птахівництво. Основні експортери товарів тваринництва.

Землеробство. Характеристика та види землеробства. Головна галузь світового землеробства. Основні експортери товарів землеробства. Географія паливної промисловості світу. Паливно-енергетичний баланс. Шляхи оптимізації його структури. Етапи розвитку паливно-енергетичної промисловості. Електроенергетика

світу. Характеристика країн – виробників електроенергії. Чорна металургія світу. Етапи циклу чорної металургії. Характеристика підприємств чорної металургії. Кольорова металургія світу. Особливості розміщення кольорової металургії. Машинобудування світу. Характеристика галузей машинобудування. Хімічна промисловість світу. Характеристика галузей хімічної промисловості. Фактори розміщення хімічної промисловості. Легка промисловість світу. Етапи та види легкої промисловості. Ведучі країни виробники продукції легкої промисловості.

Література: [1-3,6,9,10].

ТЕМА 9

Географія транспорту світу

Транспорт - третичний сектор економіки. Транспорт - особлива сфера матеріального виробництва. Продукція транспорту. Показники роботи транспорту. Основні види сучасного транспорту та його характеристика. Оцінка рівня розвитку транспортної системи за видами шляхів сполучення.

Сухопутний транспорт. Характеристика видів сухопутного транспорту. Аналіз роботи залізничного, автомобільного та трубопровідного видів транспорту. Ступінь розвитку в країнах світу. Щільність транспортної мережі.

Водний та повітряний транспорт. Морський транспорт. Річковий транспорт. Характеристика роботи водного транспорту. Перелік країн, що мають водний транспорт.

Література: [1-3,5-6,10].

ТЕМА 10

ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ КРАЇН СВІТУ

Географічні аспекти транснаціональних корпорацій.

Поняття та ознаки ТНК. Структура та типи ТНК. Причини виникнення ТНК. Специфіка діяльності ТНК. Роль ТНК в світогосподарських зв'язках. Нові аспекти в розвитку ТНК та

міжнародного розподілення праці. Ефективність ТНК. Аналіз механізму впливу ТНК на економічні процеси. Розташування та види ТНК. Основні моменти діяльності ТНК. Визначення ролі ТНК в міжнародному русі капіталу.

Література: [1-2,4-6,8-10].

ТЕМА 11

Економічна географія України

Фізико-географічне розташування країни. Територіальний склад. Національний склад. Природні ресурси. Галузеве господарство країни. Сільське господарство. Промисловість. Транспорт. Економічне районування України. Донецько-Придніпровський економічний район. Південно-Західний економічний район. Південний економічний район.

Література: [1,2,4-7,9-10].

ТЕМА 12

Розміщення виробничих сил Росії

Галузева структура господарства. Географія промисловості Росії.. Географія транспорту Росії. Паливна промисловість. Географія газової промисловості. Географія нафтової промисловості. Географія вугільної промисловості Географія електроенергетики. Географія чорної металургії. Географія кольорової металургії. Географія хімічної промисловості Географія машинобудування. Географія лісної промисловості. Географія легкої промисловості. Географія харчової промисловості. Географія сільського господарства Росії. Тваринництво. Рослинництво

Література: [1,4,5-6].

ТЕМА 13

Економічна географія країн північної Європи

Економіко-географічне положення Фінляндії. Природні ресурси, передумови для розвитку господарства. Корисні копалини.

Кліматичні умови. Ресурси прісної води. Біологічні ресурси. Земельні ресурси. Населення. Характеристика промисловості. Лісова промисловість. Паливно-енергетична промисловість. Машинобудування. Судобудівництво. Точна електроніка. Хімічна промисловість. Чорна та кольорова металургія. Текстильна промисловість. Тваринництво та рослинництво.

Економіко-географічне положення Норвегії. Населення. Характеристика промисловості. Чорна та кольорова металургія. Хімічна промисловість. Лісопереробна промисловість. Електрометалургія. Машинобудування. Сільське господарство. Транспорт. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Економіко-географічне положення Швеції. Населення. Автобудівництво. Фармацевтична та хімічна промисловість. Гірсько-добувна промисловість. Лісова промисловість. Целюлозно-паперова промисловість. Харчова промисловість. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Література: [1,4,5-6].

ТЕМА 14

Економічна географія Німеччини та Франції

Економіко-географічна характеристика Німеччини. Населення. Природні умови та ресурси. Їх економічна оцінка. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт. Регіональні різниці господарства країни. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Економіко-географічна характеристика Франції. Економіко-географічна диференціація. Політична диференціація. Соціальна диференціація. Агро-кліматичні ресурси. Земельно-рослинні ресурси. Оцінка природних ресурсів для розвитку сільського господарства. Населення.

Література: [1-3,6,9,10].

ТЕМА 15

Економічна географія Тихоокеанського регіону. Китай. Австралія. Японія

Економіко-географічна характеристика Китаю. Населення. Природні умови та ресурси. Їх економічна оцінка. Рекреаційні зони. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт. Регіональні різниці господарства країни. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Економіко-географічна характеристика Австралії. Енергетика. Населення. Природні умови та ресурси. Їх економічна оцінка. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт.

Економіко-географічна характеристика Японії. Географічне положення. Населення та культура. Природні умови та ресурси. Рослинний та тваринний світ. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт. Регіональні різниці господарства країни. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Література: [1-3,6,8,10].

ТЕМА 16

Економічна географія США та Канади

Економіко-географічна характеристика США. Населення. Природні умови та ресурси. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Економіко-географічна характеристика Канади. Географічне положення. Населення та культура. Природні умови та ресурси. Рослинний та тваринний світ. Загальна характеристика господарства. Характеристика промисловості. Сільське господарство. Транспорт. Регіональні різниці господарства країни. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Література: [1-3,6,7-9].

2. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ»

Курс «Економічна географія» забезпечує наукову основу вивчення світового економічного простору з урахуванням географічного розташування країн. Лише в разі використання прийнятих світовою спільнотою правил, з урахуванням національних інтересів можливі ефективна зовнішньоекономічна діяльність і оптимальна інтеграція в цю спільноту України. Формування та реалізація стратегії національного розвитку й безпеки розвитку в новій логіці міжнародних відносин взагалі та міжнародних економічних відносин зокрема. Курс присвячений широкому колу питань, пов'язаних з економіко-географічним вивченням світового ринку в цілому, просторового вивчення економічної діяльності країн та підприємств, розміщення виробництва та територіального розподілу праці, оцінці економічної ефективності розвитку галузей промисловості країн світу та взаємозв'язок виробничих сил.

Програма вивчення дисципліни «Економічна географія» складена у відповідності зі значенням дисципліни та за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра.

Метою дисципліни є формування у майбутніх менеджерів системи знань з проблем теорії розміщення, територіальної (просторової) економіки, про регіони та регіональний розвиток, про виробничо-територіальні комплекси (або територіально-виробничі), про комплексний розвиток та спеціалізацію економічних районів, про розміщення виробничих сил та економіку країн світу, регіональних особливостей функціонування світового господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Економічна географія» студенти повинні:

Знати (згідно вимог ОПП за напрямом та рівнем підготовки):

- сутність розміщення природно-виробничих сил різних країн світу та розвиток виробничо-територіальних комплексів;
- значення основних категорій, основних понять та методів аналізу економічної географії;
- закони територіальної організації загального виробництва;

- чинники і рівні розвитку економічних відносин та світового господарства;
- особливості дії законів і принципів;
- процеси інтернаціоналізації та глобалізації міжнародної економіки та природно-виробничих сил, механізми їх регулювання.

Вміти (згідно вимог ОКХ за напрямом та рівнем підготовки):

- аналізувати закони територіальної організації загального виробництва;
- застосовувати форми, методи аналізу економічної географії;
- аналізувати принципи і категорії економічної географії;
- аналізувати практики здійснення міжнародного розподілення природно-виробничих сил;
- творчо аналізувати стан системи розподілення виробничо-територіальних комплексів;
- застосовувати методи порівняльного аналізу географії галузей народного господарства країн світу;
- аналізувати практику здійснення міжнародної економічної діяльності та механізми її регулювання.
- творчо аналізувати й оцінювати світогосподарські явища та процеси у контексті національних інтересів України.

Мати уявлення (згідно вимог структурно-логічної схеми підготовки фахівця) про місце дисципліни в системі наукових знань, загальну картину функціонування економічної географії (світового господарства) як цілісної системи тісно пов'язаних між собою міжнародним поділом праці та міжнародними економічними відносинами національних економік, дію теорії розміщення виробництва, економічного обґрунтування галузей господарства країн світу, комплексного розвитку та районування виробництва та споживання промисловості та сільськогосподарської продукції, особливості та перспективи розвитку міжнародних інтеграційних процесів, перспективні сфери і форми взаємодії економіки України зі світовою економікою, діяльність міжнародних економічних інститутів та організацій, глобальні проблеми сучасності.

У подальшому отримані знання з дисципліни будуть використані при вивченні таких фахових дисциплін: РПС, міжнародна економіка, економіка і організація МТК, економіка

зарубіжних країн, а також при дипломному проектуванні.

Предметом навчальної дисципліни є економічне обґрунтування розвитку сучасного стану геополітичного розташування та взаємодії природних і виробничих ресурсів різних країн світу у процесі інтернаціоналізації та глобалізації.

У ході вивчення дисципліни застосовуються лекційна та семінарська форми проведення занять, робота студентів над контрольними роботами та тестовими завданнями, ознайомлення з монографічною та періодичною літературою. Вивчення дисципліни повинно здійснюватись на основі законів України, декретів Президента, постанов Уряду з економічних питань.

Таким чином, творчий підхід до теоретичних знань, навичок і вмінь сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на вітчизняному та міжнародному ринку праці.

3. СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Економічна географія» - це майже самостійно виконане студентом наукове дослідження економічних проблем щодо зовнішньоекономічних зв'язків, визначених кафедрою. Це вимагає від студентів творчого підходу, наполегливого пошуку, використання всіх отриманих знань, цілеспрямованості під час підготовки роботи.

Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння знань, отриманих шляхом самостійного опрацювання теоретичних питань із дисципліни «Економічна географія».

Контрольна робота складається з чотирьох теоретичних та одного практичного завдання, що видається індивідуально кожному студенту викладачем.

Творчий підхід до написання контрольної роботи передбачає глибоке вивчення літератури з теми, оцінку різних трактувань питання, отримання аргументованих висновків.

Розгляд теоретичних питань повинен спиратися на аналізі статистичних даних, взятих із наукових джерел. Дані повинні бути відповідним чином оброблені та наведені у вигляді таблиць, діаграм або схем. Вони, в свою чергу, вимагають економічного

аналізу та посилання на джерело.

Текст контрольної роботи слід викладати логічно, але при цьому не допускати простого переписування його з літератури. Наводячи цитати, формулюючи певні підходи, використовуючи запозичені статистичні матеріали з різних джерел, автор обов'язково повинен зробити посилання, на ці джерела назвати у загальному списку літератури.

В контрольній роботі за необхідності можна вдаватися до цитування певних авторів. При цьому слід дотримуватися правил: цитати наводити повністю, не викидаючи певні слова, слід зберігати орфографію та пунктуацію, робити посилання.

Стосовно вимог до структури контрольної роботи кафедра подає такі рекомендації загальний обсяг роботи повинен складати 15 – 25 сторінок тексту, який набирається на комп'ютері або пишеться від руки та оформлюється відповідним чином (див. нижче). Відредагований текст контрольної роботи повинен бути надрукований на стандартних аркушах А4; шрифт 14 через 1,5 інтервали. Посилання можуть бути подані на сторінках роботи, наприклад, наприкінці речення – [1, с. 123], з вказівкою на порядковий номер літературного джерела у списку літератури та відповідно сторінку твору, що цитується. Також посилання можуть бути розташовані наприкінці сторінки, коли текст підкреслюється і друкується посилання меншим шрифтом – 10 через 1 інтервал. Студент може обрати будь-який варіант, однак пріоритетним є перший.

Рисунки та таблиці у контрольній роботі повинні бути правильно оформлені та підписані. Назва рисунка розміщується під ним, назва таблиці навпаки, їх нумерація здійснюється відповідно до глав. Наприклад, рисунок 1.3 - це третій рисунок у першій главі.

Нумерацію сторінок слід починати з третьої (зміст контрольної роботи) і до останньої, враховуючи додатки.

Структура роботи охоплює зміст (див. додаток 1); питання, що розкривають суть проблеми; практичне завдання список використаної літератури. Кожний елемент контрольної роботи обов'язково починається з нового аркуша.

Зміст роботи фактично відбиває план викладення обраної теми, в якому наводиться вся структура роботи з чіткими, конкретними

формулюваннями питань, для визначення яких рекомендується скористатися змістом дисципліни «Економічна географія».

Пропонується використовувати як фундаментальні підручники, словники, енциклопедії, монографії, так і довідники, статистичні збірки та періодичні видання.

Список літератури розміщується в кінці роботи. Він охоплює всі джерела; якими користувався автор (15 – 20 джерел). Оформлюється список літератури в алфавітному порядку, джерела також нумеруються для здійснення посилань на них.

Таким чином, контрольна робота повинна бути підготовлена як цілісне закінчене дослідження з визначеної теми, рівень виконання якого свідчить про глибоку теоретичну підготовку студента.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОРАДИ СТОСОВНО СТРОКІВ ТА ЕТАПІВ ПІДГОТОВКИ

Не менше, ніж за 10 днів до захисту, контрольна робота подається до центру заочного навчання, а далі на кафедру для рецензування та отримання дозволу на захист. Робота повинна бути подана у закінченому вигляді та відповідним чином оформлена.

Зважаючи на високі вимоги до змістовної частини роботи, слід мати на увазі, що відвідання консультацій керівника контрольної роботи дає змогу не тільки контролювати хід підготовки, а й, перш за все, обговорювати дискусійні питання, наукові підходи. До кожної консультації студенту слід готуватися: формулювати питання, вибирати матеріал. Під час написання тексту слід консультиватися з керівником, щоб у проведенні дослідження дотримуватися чіткої лінії, не допускати мішанини та суперечності положень. Автор може показати різні точки зору в аналізі того чи іншого питання, але він повинен або приєднатися до якоїсь з них, або мати власну думку, що простежується протягом усієї роботи.

Якщо контрольна робота не відповідає стандартам, викладач має повернути її студенту на доопрацювання. Аналогічна ситуація може виникнути, коли студент не володіє темою і не відповідає на запитання викладача.

5. ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

5.1. Теоретичне завдання

Нижче наведені десять теоретичних завдань, кожне з яких складається з двох питань у семи варіантах. Номер завдання та питань вибирають за передостанньою та останньою цифрами залікової книжки (табл. 5.1)

Таблиця 5.1 – Варіанти теоретичного завдання

Передостання цифра шифру залікової книжки	Остання цифра шифру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Номер завдання									
	1,10	2,9	3,8	4,7	5,6	10,5	2,6	3,7	4,8	1,9
	Номера питань у завданні									
0	1	2	3	4	5	6	7	6	5	4
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	5
2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	6
3	4	5	6	7	1	2	3	7	1	7
4	5	6	7	1	2	3	4	4	2	1
5	6	7	1	2	3	4	5	5	3	2
6	7	6	2	3	4	5	6	1	6	3
7	6	5	3	4	5	6	7	6	2	6
8	1	2	4	5	6	7	1	2	3	4
9	4	1	5	6	7	1	2	3	4	5

Завдання 1

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Територіальна організація суспільного виробництва (зміст, складові частини, визначення поняття)	Аналіз основних категорій економічної географії
2	Поняття про науковий закон. Класифікація законів	Аналіз законів територіальної організації загального виробництва.
3	Закономірності розміщення суспільного виробництва	Характеристика адміністративного устрою країн Африки.
4	Фізико-географічне й економіко-географічне положення.	Характеристика адміністративного устрою країн Європи
5	Природні умови й ресурси.	Характеристика адміністративного устрою країн Азії
6	Галузева територіальна структура господарства.	Характеристика адміністративного устрою країн Австралії
7	Загальні й специфічні методи	Характеристика адміністративного устрою країн Південної Америки.

Завдання 2

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Методика обґрунтування галузей і підприємств промисловості	Характеристика адміністративного устрою країн Північної Америки
2	Класифікація галузей промисловості за умовами розміщення.	Характеристика адміністративного устрою країн Дальнього Сходу..
3	Критерій ефективності розміщення галузей і підприємств промисловості	Природний рух (відтворення) та міграція населення Європи та Азії.
4	Расовий і етнічний (національний) склад населення	Расовий та етнічний (національний) склад населення Африки
5	Районування споживання виробленої продукції.	Расовий та етнічний (національний) склад населення Європи
6	Аналіз структури територіально-виробничих систем	Расовий та етнічний (національний) склад населення Азії
7	Типологія країн миру	Расовий та етнічний (національний) склад населення Азії

Завдання 3

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Чисельність населення, особливості його географічного розподілу	Расовий та етнічний (національний) склад населення Австралії
2	Природний рух (відтворення) і міграція населення	Расовий та етнічний (національний) склад населення Південної Америки
3	Особливості розміщення галузей сільського господарства	Расовий та етнічний (національний) склад населення Північної Америки.
4	Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей	Расовий та етнічний (національний) склад населення Дальнього Сходу
5	Паливно-енергетичні ресурси	Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей Європи
6	Металорудні ресурси	Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей Азії
7	Гірничо-хімічна сировина	Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей Азії

Завдання 4

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Земельні ресурси	Демографічна структура населення, трудові ресурси, форми розселення людей Америки
2	Водні ресурси	Чисельність населення та особливості його географічного розподілення у Європі
3	Біологічні ресурси	Чисельність населення та особливості його географічного розподілення у Азії
4	Ресурсозабезпеченість країн світу	Чисельність населення та особливості його географічного розподілення на Дальньому Сході
5	Тваринництво світу	Чисельність населення та особливості його географічного розподілення у Америці
6	Землеробство світо	Характеристика природних ресурсів Європи
7	Географія паливної промисловості світу	Характеристика природних ресурсів Азії

Завдання 5

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Електроенергетика світу	Характеристика природних ресурсів Австралії
2	Чорна металургія світу.	Характеристика природних ресурсів Південної Америки
3	Кольорова металургія світу	Характеристика природних ресурсів Північної Америки
4	. Машинобудування світу	Характеристика природних ресурсів Африки
5	Хімічна промисловість світу	Характеристика природних ресурсів Дальнього Сходу
6	Легка промисловість світу	Характеристика природних ресурсів Арктики та Антарктиди.
7	Електроенергетика світу	Характеристика сільського господарства та промисловості Європи

Завдання 6

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Транспорт - третинний сектор економіки	Характеристика сільського господарства та промисловості Азії
2	Сухопутний транспорт	Характеристика сільського господарства та промисловості Австралії
3	Водний і повітряний транспорт	Характеристика сільського господарства та промисловості Південної Америки
4	Поняття й ознаки ТНК	Характеристика сільського господарства та промисловості Північної Америки
5	Структура й типи ТНК	Характеристика сільського господарства та промисловості Дальнього Сходу
6	Причини виникнення ТНК	Аналіз видів транспорту та щільність мереж Азії
7	Специфіка діяльності ТНК	Аналіз видів транспорту та щільність мереж Європи

Завдання 7

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Роль ТНК у світогосподарчих зв'язках	Аналіз механізму впливу ТНК на економічні процеси в промислово-розвинених країнах
2	Нові аспекти в розвитку ТНК і міжнародного поділу праці	Розміщення природних та виробничих сил України.
3	Фізико – географічне й економіко-географічне положення країни України.	Розміщення природних та виробничих сил Білорусії.
4	Галузева структура господарства України.	Економічна географія країн СНД.
5	Географія промисловості Росії	Економічна географія Індостану
6	Територіальний і національний склад України.	Економічна географія Центральної Європи
7	Природні ресурси України.	Економічна географія Західної Європи

Завдання 8

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Економічне районування України.	Економічна географія Східної Європи
2	Галузева структура господарства Росії	Економічна географія Південної Європи
3	Географія транспорту Росії	Економічна географія Близького Сходу
4	Географія сільського господарства Росії	Економічна географія Центральної Азії
5	Географія промисловості Росії	Економічна географія Середньої Азії
6	Галузева структура господарства України.	Економічна географія Далекого Сходу
7	Географія сільського господарства України.	Економічна географія Південної Африки

Завдання 9

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Географія хімічної промисловості миру	Економічна географія Центральної Африки
2	Географія машинобудування світу	Економічна географія Південної Америки
3	Географія лісової промисловості світу	Економічна географія Північної Америки
4	Географія легкої промисловості світу	Природні ресурси Арктики та Антарктиди
5	Географія харчової промисловості світу	Економічна географія Індонезії
6	Економіко-географічне положення Фінляндії	Характеристика основних туристичних країн світу.
7	Економіко-географічне положення Норвегії	Конфліктологія держав у боротьбі за водні ресурси

Завдання 10

Номер питання у завданні	Перше запитання	Друге запитання
1	Економіко-географічне положення Швеції	Проблеми шельфових відносин між державами
2	Економіко-географічна характеристика Німеччини	Розподілення морських меж між державами.
3	Економіко-географічна характеристика Франції	Проблеми риболовецького промислу між державами.
4	Економіко-географічна характеристика США	Численность населения, особенности его географического распределения
5	Економіко-географічна характеристика Китаю	Естественное движение (воспроизводство) и миграция населения
6	Економіко-географічна характеристика Канади	Особенности размещения отраслей сельского хозяйства
7	Економіко-географічна характеристика Австралії	Демографическая (половозрастная) структура населения, трудовые ресурсы, формы расселения людей

5.2 Практичне завдання

Номер практичного завдання вибирають за передостанньою та останньою цифрами залікової книжки (табл. 5.2)

Таблиця 5.2 – Варіанти номера практичного завдання

Передостання цифра шифру залікової книжки	Остання цифра шифру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Номер завдання									
0	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
3	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
4	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
5	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
6	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
7	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
8	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
9	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2

В таблиці 5.3 запропоновані країни світу для порівняння

Таблиця 5.3 – Вибір країн світу для порівняння

Передостання цифра шифру залікової книжки	Країна 1	Країна 2
0	Україна	Росія
1	Канада	США
2	Франція	Німеччина
3	Китай	Індія
4	Польща	Венгрія
5	Болгарія	Чорногорія
6	Норвегія	Швеція
7	Італія	Фінляндія
8	Бразилія	Велика Британія
9	Чили	Аргентина

5.2.1 Практичне завдання № 1.

Характеристика політико-географічного положення країни.

Мета роботи: навчитися оцінювати політико-географічне положення (ПГП) країни, виявляти позитивні й негативні риси, відзначати зміна ПГП у часі.

Завдання.

Орієнтуючись на типовий план оцінки ПГП країни скласти характеристику політико-географічного положення країни (за завданням). Результати роботи оформити у вигляді таблиці (табл. 5.4):

Таблиця 5.4 – Приклад оформлення порівняльної характеристики ПГП країн

План характеристики	Країна 1	Країна 2
Політична й економічна оцінка державних кордонів: а) положення країни стосовно інших країн; б) рівень економічного розвитку сусідніх країн; в) приналежність країни до політичних і економічних міждержавних угруповань; г) приналежність сусідніх країн до політичних і економічних міждержавних угруповань; д) стратегічна оцінка державного кордону;		
Відношення країни до світових і міжрегіональних транспортних шляхів, ринкам сировини й збуту продукції: а) можливість використання морського, річкового й автомобільного транспорту; б) торговельні відносини із сусідніми країнами й світовим співтовариством; в) забезпеченість країни сировиною й продукцією для торгівлі.		
Відношення до «гарячих» точок планети: а) пряме або непряме відношення країни до регіональних конфліктів; б) відношення уряду країни до міжнародної розрядки, роззброюванню.		
Загальна оцінка політичного положення країни.		

5.2.2 Практичне завдання № 2.

Порівняльний аналіз соціально-демографічних показників великих регіонів світу.

Мета роботи: навчитися самостійно проводити порівняльний аналіз і робити із цього певні висновки.

Завдання.

Опанувати методами картографічного відображення статистичних даних. Описати ступінь забезпеченості природно-сировинною базою промисловості країн. Результати розрахунків занести в табличну форму (табл.5.5).

Таблиця 5.5 – **Природно-сировинна база промисловості країн**

Галузі промисловості	Країна 1		Країна 2	
	перелік необхідної сировини			
	Вітчизняна	Імпортна	Вітчизняна	Імпортна
1) паливно-енергетична	*			
2) чорна металургія				
3) кольорова металургія				
4) нафтопереробка й нафтохімія				

* - записати вид природних ресурсів

6. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ»

1. Дайте поняття економіко-географічного положення (ЕГП) (по Н.Н.Баранському).
2. Назвіть форми державного устрою.
3. Що таке «монархія»?
4. Що таке «унітарна держава»?
5. Що таке «конфедерація»?

6. Що таке «географічне середовище»?
7. Приведіть характеристику лісових ресурсів.
8. Назвіть види мінеральних корисних копалин.
9. Назвіть складові водних ресурсів?
10. Назвіть групи рекреаційних ресурсів.
11. Що таке водний пайок?
12. Як промисловість діє на навколишнє середовище?
13. Дайте визначення поняття «географічного поділу праці».
14. Назвіть причини соціально-економічної відсталості країн, що розвиваються.
15. Назвіть галузі світового господарства.
16. Відтворення населення: сутність і типи.
17. Які держави є однонаціональними, а які – багатонаціональними?
18. Назвіть види міграції населення.
19. Як відбувається розподіл країн за рівнем урбанізації?
20. Що собою представляє НТР?
21. Назвіть складові частини НТР.
22. Чим вимірюється наукоємність?
23. Як впливає НТР на забруднення навколишнього середовища?
24. Яка екологічна політика держав світу?
25. Розкрийте поняття економіко-географічного положення України на мікрорівні.
26. Які екологічні проблеми світу?
27. У чому полягає революційний шлях розвитку науки й техніки?
28. Які проблеми міграції населення України?
29. Приведіть схему функціональної структури економіки України
30. Назвіть непромислові комплекси України
31. Спеціалізація території АР Крим.
32. Приведіть економіко-географічні характеристики регіону: Балтія.
33. Приведіть економіко-географічні характеристики регіону: Білорусь.
34. Приведіть економіко-географічні характеристики регіону: держави Закавказзя.
35. Приведіть економіко-географічні характеристики регіону: Туркменістан.
36. Приведіть економіко-географічні характеристики регіону:

Таджикистан.

37. Приведіть економіко-географічне положення Західної Європи.
38. Політична карта Європи (провідні й малі країни).
39. Яке населення Східної й Західної Європи?
40. Яке географічне положення США?
41. Який паливно-енергетичний баланс США?
42. Які відмінні риси сільського господарства США?
43. Який склад населення Канади?
44. Назвіть макрорегіони Канади.
45. У чому своєрідність сільського господарства Азії?
46. Перелічите корисні копалини й особливості економіки країн Африки.
47. Яке географічне положення країн Латинської Америки?
48. Що є відмінною рисою розвитку латиноамериканських країн за останні десятиліття.
49. Охарактеризуйте національний склад України.
50. Охарактеризуйте важку промисловість України.
51. Охарактеризуйте вугільну промисловість України.
52. Як розвиваються комплекси по виробництву конструкційних матеріалів і хімічних речовин в Україні Які матеріали називаються конструкційними?
53. Дайте характеристику хімічної промисловості України. Що таке хімізація?
54. Як розвивається сільське господарство в Україні?
55. Що таке інфраструктурний комплекс? Що таке транспортна система?
56. Охарактеризуйте стан і розвиток залізничного транспорту в Україні.
57. Дайте характеристику морського транспорту в Україні.
58. Дайте характеристику авіаційного транспорту в Україні.
59. Який стан сфери обслуговування в Україні? Кому в ній належить головна роль?
60. Що таке економічні райони?
61. Охарактеризуйте географічне положення й природні ресурси Японії.
62. Дайте характеристику географічного положення й природних

ресурсів Індії.

63. Назвіть глобальні проблеми людства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев А.И., Бабурин В.Л., Гладкевич Г.И., Горлов В.Н., С.А.Ковалёв, Хрущев А.Т. и др. Экономическая и социальная география России. – М.: Дрофа. 2004. - 672с.

2. Морозова Т.Г., Победина М.П., Шишов С.С. Экономическая география России. - М.ИНФРА-ДАНА, 2002. – 421 с.

3.Озорнова Л.М., Катункина Е.В. Региональная экономика: Учебно-методический комплекс. – Новосибирск.: НГУЭУ, 2006. – 156 с.

4.Региональная экономика. Пыльнева Т. Г. - М.: Логос, 2002. – 382 с.

5.Экономическая и социальная география. Дронов В. П., Ром В. Я. - М.: Просвещение, 2003. – 274 с.

6.Родионова И.А. Экономическая география отдельных зарубежных стран. –М.: Московский Лицей, 1997. – 112 с.

7.Родионова И.А. Политическая карта мира. География мирового хозяйства. –М.: Московский Лицей, 1997. – 158 с.

8.Ломакин В.К. Мировая экономика: Учебник для вузов. - М.: Финансы,ЮНИТИ, 1998. – 727с.

9.Цыганов Ю. КНР: Борьба с перегревом экономики // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. - №8. – с. 127.

10. Гельбрас В., Кузнецова В. КНР: Противоречивые итоги // Мировая экономика и международные отношения. – 1999. - №8. – с. 103.

Додаток А

Послідовність оформлення контрольної роботи

1. Титульний лист (1 аркуш)
2. Лист індивідуального завдання (1 аркуш)
3. План роботи (1 аркуш)
4. Вступ (1 аркуш)
5. Зміст роботи (15-20 аркушів)
6. Висновки (1 аркуш)
7. Список літератури (1-2 аркуші)